

A szövegkohézió grammatikai és jelentésbeli eszközei

A kohézió nyelvtani (grammatikai) szintű eszközei:

- Grammatikai kapcsoló elemek a szövegben
  - Határozott névelő:
    - Volt egyszer **egy király**. Ez **a** király...
    - Visszacsatolunk
  - Névmások:
    - Előre és visszautaló szerepük van
      - Tegnap találkoztam **Katival**
      - Én is ismerem **őt**.
  - Névutó, határozószók:
    - **Szavalóversenyen** voltam. Máskor is jártam **ott**.
    - **Matek órán** dogát írtunk. **Utána** irodalom következett.
  - Ragok, jelek rendszere:
    - Személyhez fűződő viszonyt ragok képezik, az időviszonyt pedig jelek, ezeket nem lehet indokolatlanul változtatni
  - Kötőszavak:
    - Mindig a kiemelés eszköze
    - Hangsúlyosak az állítmány előtti elemek
    - Tegnap ötöst kaptam
  - Téma-réma hálózat:
    - A téma: ismert közlés elem
    - A réma: Új információ
    - Szöveg mondatai mindig visszautalnak a témára, de közben egy új információval is előrébb viszik a mondanivalót
    - Volt egyszer egy ember. Ennek az embernek volt három fia.

téma

réma

A kohézió jelentés szintű eszközei:

- Szavak vagy szó szerkezetek ismétlése:
  - A szakszavak vagy személynevek az adott témáról szóló szövegben többször előfordulnak
- Visszautalás rokon értelmű szavakkal (szinonimákkal)
  - Tegnap találkoztam **egy fiúval**. **A srác** meghívott egy mozira.
- Visszautalás tágabb jelentéskörű szóval:
  - **Csokonai** Debrecenben született. **A költő** élete nagyon viszontagságos volt.
- Ellentétek és párhuzamok alkalmazása:
  - A mondatpárhuzam, azonos szerkezetű mondatok egymásmellé helyezése
  - Ellentét: tartalmi szinten nyilvánul meg
    - pl.: sivatag, esőerdő
- Mondatok tartalmi-logikai elrendezése
  - A mondatok sorrendjével határozza meg a szöveg rendező elvét
  - Pl.: térbeliség, időbeliség, ok-okozati összefüggés
- Magyarázó, kiegészítő közbevetések alkalmazása:
  - Nyelv jelei: gondolatjel, zárójel, 2 vessző között
  - A sokat szenvedett –Debrecenből származó – költő bejárta az egész országot.